

Molenpraatje

Ieder boutje, moertje, latje, touwtje en steentje in een molen heeft een speciale naam. Heel belangrijk zijn deze speciale namen voor molenaars en molenbouwers om aan te duiden waar het precies om gaat.

Bron: Zwaaiende Wieken, drs. H.A. Visser.

Pinksterweekend was vroeger het enige weekend dat de industriemolens in de Zaanstreek drie dagen achtereen stil stonden – zaterdag, zondag en maandag -. De jongste molenaarsknechten gingen van vrijdag op zaterdag dan heel vroeg naar de molen om de molen op 'looielak' te zetten. Dit betekent 'over hek' (wieken als een X) met in de bovenste twee wieken flink bebladerde takken en vanaf die wiekeinden hingen aan lange touwen manden met molenafval. Bovendien werd op de kap een vlag geplaatst. Wanneer dan om vijf uur 's morgens de patroon en de meesterknechten op de molen kwamen, werden die de luilakken genoemd.

Als Kerst in dat jaar niet op een zaterdag viel, was looielak de enige zaterdag in het jaar dat de molen NIET werkte. Op die zaterdag werd dan het molenafval, zoals oude zeilen oud touwwerk en zaagsel, verkocht en de opbrengst onder het personeel verdeeld. De knechts hadden op deze manier een extraatje om de Pinksterdagen gezellig door te brengen.

'Men neemt aan, dat de bekende Amsterdamse Luilakviering, die eveneens zaterdag voor Pinksteren plaatsvindt, uit dit Zaanse gebruik is voortgekomen'.

Nog steeds wordt luilak in de Zaanstreek uitbundig gevierd en de luilaknacht van vrijdag op zaterdag is op de Zaanse molens een echte feestnacht geworden.

Onze molen heeft een *lui-inrichting*. Dit heeft niets met luilak te maken. De lui-inrichting wordt gebruikt om de volle graanzakken op windkracht naar boven te hijsen. Het luiwerk wordt bediend door middel van een touw waaraan men trekt, net zoals bij het luiden van een klok. In de molens is het woord 'luiden' verbasterd naar 'luien'..... en het was de molenaar die liever 'aan het luien dan moe' was.

Openingstijden: dinsdag: 13.00 – 16.30 uur
zaterdag: 13.00 – 16.00 uur
Tijdens de opening bereikbaar tel: 0297 346012

Korenmolen De Leeuw is te vinden in de Zijdstraat te Aalsmeer.

Uit de winkel

Voor de nog komende feestdagen kunt u natuurlijk ook bij De Leeuw terecht. Wilt u dit jaar zelf uw speculaas maken, uw kerststol, tulband en oliebolletjes bakken? De molenwinkel verkoopt alles wat u daarbij aan meel en aanverwante artikelen nodig heeft.

WIN EEN BAK-PAKKET

Heeft u ieder jaar weer dat kerstbrood gebakken waar iedereen zo enthousiast over is? En wilt u een gratis pakket met vijf bakproducten naar vrije keuze uit onze winkel? Mail dan uw recept naar de redactie van Meel van de Leeuw. Misschien dat uw recept wordt uitgekozen en volgend jaar als baktip in onze winkel ligt.

Meer informatie over Korenmolen De Leeuw kunt u vinden op www.molen-deleeuw-aalsmeer.nl

"Meel van de Leeuw" nr.25, okt. 2011

Korenmolen "De Leeuw"

Aalsmeer

www.molen-deleeuw-aalsmeer.nl

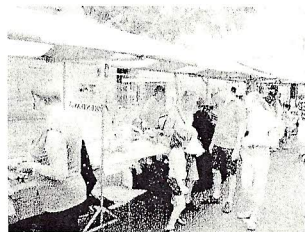
Beste Molenvrienden,

Na de droogte van dit voorjaar zal de zomer van 2011 door velen herinnerd worden als nat, nat en nog eens nat. Een bezoek aan de molen is gelukkig niet zo afhankelijk van het weer, en ook deze zomer mocht Korenmolen de Leeuw veel geïnteresseerden uit binnen- en buitenland ontvangen. Maar voor de molenaars en vrijwilligers die hun werk voor een groot deel buiten moeten doen, werd het een stuk vrolijker toen juist rond de Feestweek van Aalsmeer de zon weer begon te schijnen en de draaiende wieken van de molen weer een bewegende schaduw konden werpen op de vele mensen die op de feestelijke activiteiten in de Zijdstraat waren afgekomen. Korenmolen De Leeuw heeft tijdens braderie, pramenrace, open-monumentendag, kunstroute en Ride for the Roses, letterlijk de deuren wijd open kunnen zetten.

Bovendien mocht Aalsmeer tijdens de Feestweek samen met de Aalsmeerse molens gastheer zijn voor de Noord-Hollandse Molenfederatie. Tijdens deze jaarlijkse molencontactdag werden bijna 60 molenvrijwilligers ontvangen. Een drukke dag die mede dankzij de inzet van ons kleine team van vrijwilligers tot een succes is geworden.

Feest, daar gaat het om in deze Meel van de Leeuw. Wanneer we praten over de plaats van de molens in het volksleven dan zijn de feest- en hoogtijdagen vaak het opvallendst. Ik wens u veel leesplezier.

Leo Bertoen, voorzitter

'hulptroepen' zijn ingezet om de voorraad aan te vullen.

Een leuke markt en deelname aan deze markt is voor herhaling vatbaar. Wilt u als vrijwilliger hieraan volgend jaar een bijdrage leveren? Meldt u aan of telefonisch of via een email. Gegevens vindt u achter op deze molenbrief.

Volksfeest en molens*St. Victorsdag*

Molens zijn door hun vorm, grootte en ligging vaak opvallend in hun omgeving. Daardoor is het natuurlijk niet vreemd dat molens vaak ook een opvallende plaats innemen bij feestelijkheden. Door de eeuwen heen hebben molens dan ook een belangrijke functie vervuld bij landelijke- en volksfeesten. Eén van die feesten is in de loop der tijd steeds minder in de belangstelling komen te staan: Sint Victorsdag (21 juli).

Sint Victor is de beschermheilige van de molens en de molenaars. Volgens de legende was Sint Victor een Romeinse soldaat die in de derde eeuw tot het christendom werd bekeerd. Tijdens één van de vele christenvervolgingen werd hij tot de dood veroordeeld door vermaling tussen twee molenstenen. Hij werd heilig verklaard omdat de molenstenen braken en hij zijn executie overleefde. Helaas worden heilige naamdagen nauwelijks meer gevierd en het Sint Victorsgilde bestaat inmiddels niet meer in Nederland.

Daarvoor is inmiddels een ander feest in de plaats gekomen, 'de Nationale Molendag'. Sinds een paar jaar is dit zelfs 'de Nationale Molen- en Gemalendag' geworden. Hiermee wordt de band tussen onze waterhuishouding en molens nog eens extra benadrukt. De nationale molendag valt altijd op de eerste of tweede zaterdag in mei. Op die dag zijn zoveel mogelijk molens geopend voor het publiek. In Aalsmeer valt deze dag vaak samen met de 'Geraniummarkt'. Veel Aalsmeerders zullen zich dan ook niet bewust zijn dat deze plantenmarkt niet de reden is waarom de molen zo uitbundig is versierd. Deze toevallige samenloop geeft wel een feestelijk cachet aan de markt.

Historisch gesproken bestaat er ook een sterke band tussen veel molens en het Koninklijk Huis. Op dit moment is Z.K.H. Prins Friso van Oranje-Nassau beschermheer van de vereniging De Hollandsche Molen. Veel molens vlaggen daarom mee met koninklijke feestdagen.

De Leeuw en Aalsmeerse feesten

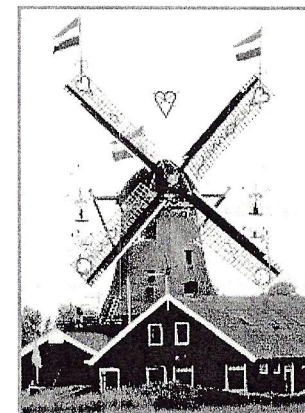
In Aalsmeer vervult onze molen een belangrijke functie tijdens Koninginnedag. De molenaar is dan al vroeg uit de veren om de molen met vlaggetjes te versieren (tooien). Bezoekers van de molen hebben vanaf de stelling een mooi uitzicht over al de kleedjes met koopwaar.

Op Koninginnedag is een glas oranjelimonade al enige tijd vervangen door een fles frisdrank, daarom blijft de molen voor toiletbezoek op de hele dag open.

Andere dagen waarop onze molen in de vlaggetjes staat zijn bijvoorbeeld de (corso)braderie en de pramenrace. Voor de verschillende feestdagen kennen we verschillende feesttooien. Bij een feestdag van het Koninklijk Huis draait de molen veelal met oranje wimpels vastgemaakt aan de punten van de wieken. Bij nationale feestdagen is dat het rood-wit-blauw. Bij andere feestdagen wordt de molen vaak gepavoiseerd. Dan worden de punten van de vier wieken met een lange lijn van vlaggetjes met elkaar verbonden. Ook op deze dagen moet de molenaar extra vroeg beginnen om de versieringen op tijd aan te brengen.

Regionale gebruiken

Feestelijke versieringen van molens verschillen nogal van streek tot streek. Daar waar in sommige streken één enkele vlag op de bovenste wiek de hele versiering vormt, zijn er ook streken waar de molen wordt 'mooi gemaakt'. Bijvoorbeeld in de Zaanstreek kent men een tooi waarbij de wieken 'over hek' worden gezet, de zeilen door het latwerk worden gevlochten en speciaal voor de gelegenheid gemaakte versieringen tussen de wieken worden gespannen.

Jarenlang werd het vak van molenaar van vader op zoon overgedragen en werden gebruiken zoals versieringen mondeling overgeleverd. Ook waren er vroeger veel meer molens dan nu en werden versieringen van elkaar overgenomen zodat er streekgebonden gebruiken en versieringen zijn ontstaan.

De molenaars van tegenwoordig hebben een opleiding gevolgd die voor iedereen hetzelfde is. Streekgebonden en molengebonden gebruiken raken hierdoor in vergetelheid. Van Korenmolen De Leeuw is geen oud gebruik bewaard gebleven. De versiering zoals wij die nu kennen hebben de molenaars zelf ingevoerd.